

**SZKOŁA MUZYCZNA I STOPNIA NR 1
IM. STANISŁAWA WIECHOWICZA
W KRAKOWIE**

PROGRAM NAUCZANIA
dla
SZKOŁY MUZYCZNEJ I STOPNIA

CZTEROLETNI I SZEŚCIOLETNI CYKL NAUCZANIA
PRZEDMIOT GŁÓWNY - KLARNET

Opracowany przez mgr Jana Cieleckiego i mgr Jana Ignatjuka

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych (Dziennik Ustaw z 2016 r. Poz. 2248)

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 31 sierpnia 2016 r. w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1408)

Statut Szkoły Muzycznej I Stopnia Nr 1 im. Stanisława Wiechowicza w Krakowie.

Spis treści:

- I. Cele kształcenia - wymagania ogólne
- II. Treści nauczania - wymagania szczegółowe
- III. Wymagania programowe i klasyfikacyjne
- IV. Efekty kształcenia na zakończenie I etapu edukacyjnego
- V. Proponowany materiał nauczania

I. CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

1. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje prawidłowy sposób wydobywania dźwięku, możliwości techniczne instrumentu, sposoby artykulacji, umiejętność dynamicznego kształtowania dźwięku.

2. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń zdobywa wiedzę z zakresu zasad muzyki, rozwija swoje zdolności muzyczne, uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje projekty artystyczne, opracowuje program właściwy do poziomu swoich umiejętności w zakresie gry solowej i zespołowej.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń zdobywa umiejętności związane z występem publicznym, bierze udział w audycjach i koncertach.

II. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Fundamentem muzycznego rozwoju ucznia jest elementarny stopień nauczania, dlatego tak bardzo odpowiedzialna jest rola pierwszego nauczyciela. Bezpośredni kontakt z uczniami oraz pedagogiczne i specjalistyczne przygotowanie nauczyciela warunkuje efektywność oddziaływania muzyki na psychikę uczniów.

Wydobywanie dźwięków na klarnecie wymaga skoordynowanego działania: słuchu, narządów oddychania, narządów artykulacyjnych mowy, mięśni twarzy oraz rąk i palców.

Wśród wymienionych wyżej elementów najważniejszy jest oddech. Wynika to z mechanizmu wydobywania dźwięku, którego decydującym momentem jest wzbudzenie generatora dźwięku oraz miejsc i przestrzeni rezonansu. Cały organizm ucznia pokonuje zwiększony wysiłek fizyczny. Zdrowemu dziecku, bez względu na płeć, gra na klarnecie nie szkodzi. Po dokładnym zbadaniu uzdolnień muzycznych, kandydat na klarnecistę powinien przejść badania lekarskie serca, objętości klatki piersiowej, prawidłowego użębień i dobrego stanu dróg oddechowych.

W szkole muzycznej mamy uczniów o różnej osobowości i poziomie intelektualnym. Pedagog powinien mieć duże rozeznanie w doborze środków metodycznych i umiejętnie dobierać wartościowe utwory literatury klarnetowej. Wykształcenie młodego klarnecisty jest uzależnione od gruntownego opanowania techniki, wysokiej kultury muzycznej, czynnej postawy w realizowaniu programu, jak również od osobowości artystycznej nauczyciela i klimatu, który on tworzy swoją działalnością i postawą.

Od samego początku muzykowania należy kształcić u ucznia umiejętności interpretacyjne, stwarzać mu okazję do częstych występów i uczyć opanowania estradowego. Uczeń musi zdawać sobie sprawę, jak wielką wagę w poprawnym odtwarzaniu utworu ma umiejętność koncentracji.

W czteroletnim cyklu nauczania od pierwszej klasy został wprowadzony przydział godzin na zespoły instrumentalne. Muzykowanie w zespołach rozwija ogólną muzykalność, słuch oraz zamyślenie do gry zespołowej. Kameralistyka wyrabia zbiorową dyscyplinę artystyczną, obycie estradowe, przygotowuje młodych instrumentalistów do gry w orkiestrze lub muzykowania w ruchu amatorskim.

1. Opanowanie podstaw gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zna budowę instrumentu, składanie i rozkładanie oraz zasady konserwacji;
- 2) zna podstawy techniki oddechu oraz prawidłowego zadęcia;
- 3) utrzymuje prawidłową postawę podczas gry, zna poprawny układ rąk i pracę palców;
- 4) zna i potrafi realizować podstawowe sposoby artykulacji, oznaczenia dynamiki, oznaczenia tempa;
- 5) prawidłowo realizuje struktury rytmiczne w wykonywanych utworach;
- 6) dysponuje biegłością palcową umożliwiającą wykonanie wybranych utworów;
- 7) potrafi nastroić instrument, dba o intonację, wykazuje wrażliwość na artystyczne walory dźwięku.

2. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) zna i stosuje podstawowe pojęcia i terminy muzyczne takie jak: dźwięk, melodia, harmonia, rytm, agogika, metrum, artykulacja, dynamika, tonacja, gama, pasaż, akord;
- 2) zna historię swojego instrumentu oraz podstawową literaturę przeznaczoną na klarnet;
- 3) wykonuje wyznaczone przez nauczyciela utwory dostosowane do możliwości ucznia oraz uwzględniające jego upodobania;
- 4) w pracy nad utworami wykorzystuje poznaną wiedzę na temat epok, stylu, kompozytorów;
- 5) wykazuje zainteresowanie grą na instrumencie;
- 6) uczęszcza na koncerty, słucha muzyki z nagrań, interesuje się życiem muzycznym i kulturalnym.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy w utworach dostosowanych do jego umiejętności;
- 2) potrafi interpretować utwór muzyczny zgodnie z wymogami epoki, stylu, formy muzycznej, potrafi wyrażać emocje, wydobyć charakter utworu;
- 3) samodzielnie ćwiczy i koryguje popełniane błędy;
- 4) poprawnie wykonuje przygotowane utwory z pamięci;
- 5) jest przygotowany do gry z akompaniamentem oraz do gry w zespole kameralnym;
- 6) gra w zespole ucząc się współpracy i odpowiedzialności.

4. Przygotowanie do występów publicznych

Uczeń:

- 1) przygotowuje się w sposób odpowiedzialny do występów publicznych;
- 2) zna zasady zachowania się na estradzie podczas występów publicznych;
- 3) posiada umiejętność koncentrowania się i pokonywania tremy;
- 4) dokonuje prawidłowej analizy własnej gry;
- 5) bierze udział w audycjach szkolnych i koncertach, jako solista lub w zespołach.

III. WYMAGANIA PROGRAMOWE I KLASYFIKACYJNE

Czteroletni cykl nauczania

Klasa pierwsza

Zadania techniczno – wykonawcze:

- 1) budowa, składanie i konserwacja instrumentu, rys historyczny
- 2) sposób oddychania, nauka wydobywania dźwięku
- 3) postawa podczas gry, układ rąk, praca palców
- 4) poznanie podstawowych sposobów artykulacji, oznaczeń dynamiki i tempa
- 5) gamy i pasaże majorowe w tonacjach do 2 znaków przykluczowych w skali dwóch oktaf półnutami i ćwierćnutami w tempie umiarkowanym legato i non legato
- 6) 20 etiid i ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 7) 6 drobnych utworów solowych z fortepianem.

Klasa druga

Zadania techniczno – wykonawcze:

- 1) rozwijanie umiejętności dynamicznego kształtowania dźwięku
- 2) doskonalenie techniki oddechu i techniki zadęcia
- 3) rozwój biegłości palców
- 4) rozwijanie umiejętności gry pamięciowej, gry zespołowej oraz gry z akompaniamentem
- 5) gamy i pasaże majorowe oraz minorowe w tonacjach do 3 znaków przykluczowych ćwierćnutami i ósemkami w tempie umiarkowanym legato i non legato, gamy majorowe w pochodach tercjowych
- 6) 20 etiid i ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 7) 6 drobnych utworów solowych z fortepianem.

Egzamin promocyjny:

Gama majorowa lub minorowa, pasaż, etiuda, dwa utwory z akompaniamentem fortepianu wykonane z pamięci.

Klasa trzecia

Zadania techniczno – wykonawcze:

- 1) rozwijania umiejętności dynamicznego kształtowania dźwięku
- 2) doskonalenie techniki oddechu i techniki zadęcia
- 3) stopniowanie dynamiki
- 4) nauka czytania nut a vista
- 5) rozwijanie umiejętności interpretacji utworu muzycznego
- 6) gamy i pasaże majorowe oraz minorowe w tonacjach do 4 znaków przykluczowych ósemkami w tempie umiarkowanym, gamy majorowe w pochodach tercjowych
- 7) 20 etiid i ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 8) 4 utwory solowe z fortepianem, w tym formy cykliczne (sonatina, wariacje).

Egzamin promocyjny

Gama majorowa lub minorowa, pasaż, tercje, dwie etiudy o zróżnicowanym charakterze, dwa utwory z akompaniamentem (może być utwór solowy) wykonane z pamięci.

Klasa czwarta

Zadania techniczno – wykonawcze:

- 1) rozwijanie umiejętności dynamicznego kształtowania dźwięku
- 2) rozwijanie wrażliwości na artystyczne walory dźwięku
- 3) rozwój biegłości palców
- 4) rozwijanie umiejętności interpretacji utworu muzycznego
- 5) gamy i pasaże majorowe oraz minorowe w tonacjach do 5 znaków przykluczowych ósemkami w tempie umiarkowanym, gamy majorowe w pochodach tercjowych
- 6) 20 etiud i ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 7) 3 utwory solowe z fortepianem, w tym forma cykliczna w całości lub wybrane części o zróżnicowanym charakterze.

Egzamin promocyjny

Wybrana etiuda, utwory solowe z towarzyszeniem fortepianu lub bez. Uczeń wykonuje program egzaminacyjny z pamięci z wyjątkiem etiud. Egzamin jest otwarty dla publiczności.

Sześćioletni cykl nauczania

Klasa 1

Zadania techniczno – wykonawcze:

- 1) budowa, składanie i konserwacja instrumentu, rys historyczny
- 2) sposób oddychania, nauka wydobywania dźwięku
- 3) postawa podczas gry, układ rąk, praca palców
- 4) poznanie podstawowych sposobów artykulacji, oznaczeń dynamiki i tempa
- 5) łatwe gamy i pasaże majorowe w skali dwóch oktaf półnutami i ćwierćnutami w tempie umiarkowanym legato i non legato
- 6) 10 etiud i ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 7) 4 drobne utwory solowe z fortepianem.

Klasa 2

- 1) rozwijanie umiejętności dynamicznego kształtowania dźwięku
- 2) doskonalenie techniki oddechu i techniki zadęcia
- 3) rozwijanie umiejętności gry pamięciowej oraz gry z akompaniatorem
- 4) gamy i pasaże majorowe w tonacjach do 2 znaków przykluczowych ćwierćnutami i ósemkami w tempie umiarkowanym legato i non legato
- 5) 10 etiud i ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 6) 4 drobne utwory solowe z fortepianem.

Egzamin promocyjny:

Gama majorowa, pasaż, etiuda, utwór solowy z akompaniamentem fortepianu wykonany z pamięci.

Klasa 3

- 1) rozwijanie umiejętności dynamicznego kształtowania dźwięku
- 2) doskonalenie techniki oddechu i techniki zadęcia
- 3) rozwijanie umiejętności gry pamięciowej oraz gry z akompaniamentem
- 4) gamy i pasaże majorowe oraz minorowe w tonacjach do 2 znaków przykluczowych
ćwierćnutami i ósemkami w tempie umiarkowanym, legato i non legato, gamy majorowe w pochodach tercjowych
- 5) 10 etiud i ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 6) 4 drobne utwory solowe z fortepianem.

Egzamin promocyjny:

Gama, pasaż, etiuda, utwór solowy z akompaniamentem fortepianu wykonany z pamięci.

Klasa 4Zadania techniczno – wykonawcze:

- 1) rozwijanie umiejętności dynamicznego kształtowania dźwięku,
- 2) doskonalenie techniki oddechu i techniki zadęcia,
- 3) rozwój biegłości palców
- 4) rozwijanie umiejętności gry pamięciowej, gry zespołowej oraz gry a akompaniamentem.
- 5) gamy i pasaże majorowe oraz minorowe w tonacjach do 3 znaków przykluczowych,
ćwierćnutami i ósemkami w tempie umiarkowanym, legato i non legato, gamy majorowe w pochodach tercjowych.
- 6) 10 etiud i ćwiczeń o różnych problemach technicznych.
- 7) 6 drobnych utworów solowych z fortepianem.

Egzamin promocyjny

Gama majorowa lub minorowa, etiuda, utwór solowy wykonany z pamięci z towarzyszeniem fortepianu.

Klasa 5Zadania techniczno – wykonawcze:

- 1) doskonalenie techniki oddechu i techniki zadęcia,
- 2) stopniowanie dynamiki,
- 3) rozwijania umiejętności dynamicznego kształtowania dźwięku,
- 4) nauka czytania nut a vista,
- 5) rozwijanie umiejętności interpretacji utworu muzycznego.
- 6) gamy i pasaże majorowe oraz minorowe w tonacjach do 4 znaków przykluczowych,
ćwierćnutami i ósemkami w tempie umiarkowanym, legato i non legato, gamy majorowe w pochodach tercjowych.
- 7) 20 etiud i ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 8) 4 utwory solowe z fortepianem, w tym forma cykliczna (sonatina, wariacje).

Egzamin promocyjny

Gama majorowa lub minorowa, pasaż, tercje, dwie etiudy o zróżnicowanym charakterze, dwa utwory z akompaniamentem (może być utwór solowy) wykonane z pamięci.

Klasa 6

Zadania techniczno – wykonawcze:

- 1) rozwijanie umiejętności dynamicznego kształtowania dźwięku,
- 2) rozwijanie wrażliwości na artystyczne walory dźwięku,
- 3) rozwój biegłości palców,
- 4) rozwijanie umiejętności interpretacji utworu muzycznego.
- 5) gamy i pasaże majorowe oraz minorowe w tonacjach do 5 znaków przykluczowych, ósemkami w tempie umiarkowanym, gamy majorowe w pochodach tercjowych.
- 6) 20 etiud i ćwiczeń o różnych problemach technicznych.
- 7) 3 utwory solowe z fortepianem, w tym forma cykliczna w całości lub części o zróżnicowanym charakterze.

Egzamin promocyjny

Wybrana etiuda, utwory solowe z towarzyszeniem fortepianu lub bez. Uczeń wykonuje program egzaminacyjny z pamięci z wyjątkiem etiud. Egzamin jest otwarty dla publiczności.

IV. EFEKTY KSZTAŁCENIA NA ZAKOŃCZENIE I ETAPU EDUKACYJNEGO

Uczeń:

- 1) szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
- 2) przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- 3) posiada wiedzę niezbędną do dalszego rozwijania umiejętności gry na klarnecie;
- 4) posługuje się prawidłowo ukształtowanym aparatem gry;
- 5) czyta nuty za zrozumieniem, wykonuje a vista łatwe utwory;
- 6) potrafi realizować ze zrozumieniem wskazówki wykonawcze;
- 7) wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworów;
- 8) pracując w zespole bierze odpowiedzialność za efekt tej pracy, współpracuje z członkami zespołu;
- 9) zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych;
- 10) potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem i z tremą;
- 11) wykazuje aktywną postawę w działaniu;
- 12) organizuje swoją indywidualną pracę;
- 13) systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- 14) jest przygotowany do kontynuowania nauki.

V. PROPONOWANY MATERIAŁ NAUCZANIA

Klasa pierwsza

1. Szkoły i etiudy

- A. Brzozowski: *Szkoła na klarnet*, CEA, Warszawa.
- A. Périer: *Vingt études mélodiques très faciles*, A. Leduc, Paris.
- A. Presman: *Wybrane etiudy i fragmenty orkiestrowe*, z. I, Muzyka, Moskwa.
- B. Zakostelecky: *Skola hry na klarinet*, cz. I, Editio Supraphon, Praha.
- F. Demnitz: *Elementarschule für Klarinette*, C. F. Peters, Frankfurt, Leipzig, London, New York.
- H. Klose: *Methode complete de clarinette*, A. Leduc, Paris.
- H. Lange: *Schule für Klarinette*, Hofmeister Frankfurt a/M.
John O'Reilly, wyd. Alfred.
- L. Kurkiewicz: *Wybór etiud i ćwiczeń*, z. I PWM.
- L. Lic: *Popularna szkoła na klarnet*, PWM.
- O. Langey: *Practical Tutor*, Boosey and Hawkes.
- R. Reski: *Klarinettenetüden I*, VEB Deutscher Verlag für Musik, Leipzig.
- T. Hejda: *Szkoła na klarnet*, cz. I, PWM.
- U. Delecluse: *Vingt Etudes Faciles*, A. Leduc, Paris.
- V. Getman: *Azbuka klarnetista*, Sovetsky Kompozitor Publishers, Moskwa.
- Yamaha: *Band Student Clarinet, book I, A Band Method for Individual Instruction* Sandy Feldstein,

2. Utwory solowe z towarzyszeniem fortepianu

- A. Perier: *Phaeton (Menuet et Bourrée)*, A. Leduc, Paris,
Ballets du Roy (Sarabande et gavotte), A. Leduc, Paris.
- Chrestomatija*, opr. A. Sztark, Muzyka, Moskwa.
- Chrestomatija*, opr. W. Blok, I. Mozgowienko, Muzyka, Moskwa.
- F. Klüger, R. Reski: *Spielbuch für Klarinette und Klavier*, VEB Deutscher Verlag für Musik, Leipzig.
- I. Wyczyński, opr: *Łatwe utwory*, PWM.
- J. Kuszing: *Klarinettenmusik*, z. I, wyd. Editio Musica, Budapest.
- L. Signore: *Variazioni in B*, opr. I. Krotowil, Editio Supraphon, Praha.
- P. Weston: *First Clarinet Album*, Schott, Londyn.
- R. Clerisse: *Vieille Chanson*, A. Leduc, Paris.

Klasa druga

1. Szkoły i etiudy

- A. Périer: *Vingt études mélodiques très faciles*, A. Leduc, Paris.
- E. Koch: *Schule für Klarinette*, Teil I, Leipzig.
- F. Demnitz: *Elementarschule für Klarinette*, C. F. Peters, Frankfurt, Leipzig, London, New York.
- F. Zitek: *60 etud*, Supraphon, Praha.
- H. Klosé: *Methodé comptée de clarinette*, A. Leduc, Paris.
- H. Lange: *Schule für Klarinette*, Hofmeister Frankfurt a/M.
- L. Kurkiewicz: *Wybór etiud i ćwiczeń*, z. I i II, PWM.
- O. Langey: *Practical Tutor*, Boosey and Hawkes.
- R. Reski: *Klarinettenetüden I*, VEB Deutscher Verlag für Musik, Leipzig.
- T. Hejda: *Szkoła na klarnet*, cz. 1, PWM, Kraków.
- U. Delécluse: *Vingt Études Faciles*, A. Leduc, Paris.
- V. Getman: *Azbuka klarnetista*, Sovetsky Kompozitor Publishers, Moskwa.

2. Utwory solowe z towarzyszeniem fortepianu

- A. Baklanowa: *Acht leichte Stücke für Klarinette und Klavier*, opr. A. Stark, Hofmeister Musikverlag, Leipzig.
- A. Brzozowski: *Szkola gry na klarnet*, CEA, Warszawa.
- A. Cwojdzinski: *8 miniatur na klarnet*, Tenuto, Kraków.
- A. Prier: *Phaeton (Menuet et Bourrée)*, A. Leduc, Paris;
Ballets du Roy (Sarabande et gavotte), A. Leduc, Paris.
- Chrestomatija*, Opr. A. Sztark, Muzyka, Moskwa.
- Chrestomatija*, Opr. W. Błok, L. Mozgowienko, Muzyka, Moskwa.
- E. Bozza: *Idylle*, A. Leduc.
- F. Klüger, R. Reski: *Spielbuch für Klarinette und Klavier*, VEB Deutscher Verlag für Musik, Leipzig.
- F. Zehm: *10 Bagatellen*, Schott.
- G. Martin: *Cristalline*, Billaudot.
- J. Francl: *Sonatina*, Supraphon.
- P. M. Dubois: *Romance*, A. Leduc.
- P. Weston: *First Clarinet Album*, Schott, Londyn.
- R. Clérise: *Vieille Chanson*, A. Leduc, Paris.
- V. Getman: *Azbuka klarnetista*, Sovetsky Kompozitor Publishers, Moskwa.
- W. A. Mozart: *Divertimento No 1*, Chester music, London.

3. Utwory kameralne

- A. Brzozowski: *Szkola gry na klarnet*, CEA, Warszawa.
- L. Pleyel: *Duety*, opr. Dawid Glazer, Oxford University Press, New York, Toronto.
- L. Kurkiewicz: *Duety*, z. I Wybór etiud i ćwiczeń, PWM.
- T. Hejda: *Szkola na klarnet*, cz. I, *Duety i tria*.
- Yamaha: Band Student Clarinet, Book I, A Band Method for Individual Instruction Sandy Feldstein, John O'Reilly*, wyd. Alfred (duety).

Klasa trzecia

1. Szkoły i etiudy

- A. Prier: *Vingt études mélodiques très faciles*, A. Leduc.
- A. Presman: *Wybrane etiudy i fragmenty orkiestrowe*, z. I, Muzyka, Moskwa.
- C. Bärmann: *24 etiudy na klarnet*, PWM.
- E. Koch: *Schule für Klarinette, Teil I*, Leipzig.
- F. Demnitz: *Elementarschule für Klarinette*, C. F. Peters, Frankfurt, Leipzig, London, New York.
- F. Zitek: *60 etud*, Supraphon, Praha.
- H. Klose: *Methodé complète de clarinette*, A. Leduc, Paris.
- H. Lange: *Schule für Klarinette*, Hofmeister Frankfurt a/M.
- J. Lancelot: *Quinze Etudes Musicales Translantiqes*, Paris.
- L. Kurkiewicz: *Wybór etiud i ćwiczeń na klarnet*, z I i II, PWM.
- O. Langey: *Practical Tutor*, Boosey and Hawkes.
- R. Reski: *Klarinettenetiiden I*, VEB Deutscher Verlag für Musik, Leipzig.
- T. Hejda: *Szkola na klarnet*, cz. I, PWM.
- U. Delécluse : *Vingt etudes faciles*, A. Leduc.
- U. Delécluse: *Vingt Etudes Faciles*, A. Leduc, Paris.
- V. Getman: *Azbuka klarnetista*, Sovetsky Kompozitor Publishers, Moskwa.

2. Utwory solowe z towarzyszeniem fortepianu

- A. Baklanowa: *Acht leichte Stucke für Klarinette und Klavier*, opr. A. Stark, Hofmeister Musikverlag.
- A. Cwojdzński: *8 miniatur, Tenuto*, Kraków.
- A. Doležal: *Elementarni skola hry na klarinet*, Panton, Praha.
- A. Perier: *Phaeton (Menuet et Bourrée)*, A. Leduc, Paris; *Ballets du Roy (Sarabande ét gavotte)*, A. Leduc, Paris; *Le Huron romance (Gretry)*, A. Leduc, Paris.
- A. Ridout: *Sonatina*, Schott.
- A. Roussel: *Aria*, A. Leduc.
- C. Beck: *Légende*, A. Leduc.
- C. Debussy: *Mały murzynek*, opr. Nagy, Editio Musica, Budapest.
- Chrestomatija*, opr. A. Sztark, Muzyka, Moskwa.
- Chrestomatija*, opr. W. Błok, I. Mozgowienko, Muzyka, Moskwa.
- Clarinet Music*, cz. II, opr. J. Kuszing, L. Mariassy, Editio Musica, Budapest.
- D. Dondeyne: *Romance*, A. Leduc.
- F. Mendelsohn-Bartholdy: *Adagio*.
- F. Zehm: *10 Bagatellen*, Schott.
- F. Zehm: *Sonatina giocosa*, Schott.
- G. Chavatte: *Promenade, Petite ballade*, Schott.
- G. Fauré : *Berceuse Op. 16*, Editio Musica.
- H. Tomasi: *Chant de corse*, A. Leduc.
- J. Absil, *Sicilienne*, Edition Andel .
- F. Klüger, R. Reski: *Spielbuch für Klarinette und Klavier*, VEB Deutscher Verlag für Musik, Leipzig.
- J. Franc: *Sonatina, Supraphon*.
- O. Dartavelle: *Printemps*, Robert Martin
- P. Weston: *Third Clarinet Album*, Schott, Londyn; *Fourth Clarinet Album*, Schott, Londyn.
- R. Druet: *Air et dance*, G. Billaudot.
- R. Clerisse: *Vieille Chanson*, A. Leduc, Paris.
- S. Lachowska: *Sonatina*, opr. I. Wyczyński, PWM.
- V. Getman: *Azbuka klarnetista*, Sovetsky Kompozitor Publishers, Moskwa.
- W. A. Mozart: *Divertimento No 1*, Chester music.
- W. A. Mozart: *Sonatina*, Editio Musica, Budapest.

4. Utwory kameralne

- A. Brzozowski: *Szkoła gry na klarnet*, CEA, Warszawa.
- Chrestomatija: Duety i tria*, opr. A. Sztark, Moskwa.
- Clarinet Duos*, opr. I. Mariassy, D. Puskas, Editio Musica, Budapest.
- Clarinet Quartets*, opr. J. Arnold, Masco Music Publishing Company, New York.
- I. Shekov: *Duety. Utwory fantastyczne*, S. Rundel Musikverlag.
- K. Schwaen: *Der Wettstreit, Sechzehn Duos für Klarinetten*, Edition Peters, Leipzig.
- L. Kurkiewicz: *Wybór etiud i ćwiczeń, z. II (Duety Brepsanta)* PWM.
- L. Wiedemann: *Klarinettenstudien, Heft I, Duety*, Edition Breitkopf, Leipzig.
- Two Clarinets /duety/, opr. A. Frank, W. Forbes, z. I*, Oxford University Press, Londyn.

Klasa czwarta**1. Etiudy**

- A. Doležal: *24 snadnych etud, Supraphon.*
A. Périer: *Vingt études mélodiques très faciles, A. Leduc.*
A. Presman: *Wybrane etiudy i fragmenty orkiestrowe, z. I, Muzyka, Moskwa.*
C. Bärmann: *24 etiudy na klarnet z fortepianem, PWM, Kraków.*
E. Przybyła: *22 Etiudy, PWM.*
F. Zítek: *60 etud, Supraphon.*
J. Jeanjean: *Vingt études progressives et mélodiques, A. Leduc.*
J. Kratochvil: *66 etud pro klarinet, Supraphon.*
J. Lancelot: *Quinze Etudes Musicales Translantiqes, Paris.*
L. Kurkiewicz: *Wybór etiud i ćwiczeń, z. III. PWM.*
O. Langey: *Practical Tutor, Boosey and Hawkes.*
R. Reski: *Klarinettenetiiden I, VEB Deutscher Verlag für Musik, Leipzig.*
U. Delécluse: *Vingt Etudes Faciles, A. Leduc, Paris.*
V. Getman: *Azbuka klarnetista, Sovetsky Kompozitor Publishers, Moskwa.*

2. Utwory solowe z towarzyszeniem fortepianu

- A. Baklanowa: *Acht leichte Stucke für Klarinette und Klavier, opr. A. Stark, Hofmeister Musikverlag, Leipzig.*
A. Beaucamp: *Compaitne, A. Leduc, Paris.*
A. Dimler: *Koncert B-dur, opr. Balassa, Editio Musica, Budapest.*
A. Périer: *Phaeton (Menuet et Bourrée), Ballets du Roy (Sarabande et gavotte),*
A. Périer : *Le Huron romance (Gretry), A. Leduc, Paris.*
A. Ridout: *Sonatina, Schott.*
C. Stamitz: *Konzert Nr. 3, B-dur, C. F. Peters.*
Cz. Grudziński: *Wariacje, PWM.*
D. Szostakowicz: *Wiosenny walc, Muzyczna Ukraina, Kijów.*
E. Bozza: *Aria, A. Leduc.*
F. Dušek: *Konzert pro karinet, V. Beneš, Praha.*
F. V. Kramář: *Romance z kwartetu B-dur, op. 21, Supraphon.*
G. Donizetti: *Concertino, Edition Eulenburg GmbH Adliswil, Zurich.*
G. Fauré : *Berceuse Op. 16, EditioMusica.*
G. Fauré: *Kitty - valse, Op. 56, Universal, London.*
G. Victory: *Suite Rustique, A. Leduc.*
J. Vanhal: *Sonata, Supraphon.*
M. Łandier, N. Kiriuchin: *Etiudy i piesy, Muzyka, Moskwa.*
P. Kalman: *Album II, Universal Klarinetten, Universal Edition, Wien.*
P. Rytel: *Romans, op. 26, PWM.*
P. Weston: *Third Clarinet Album, Schott, Londyn; Fourth Clarinet Album, Schott, Londyn.*
R. Arnell: *Eight Clarinet Pieces, Edition Peters, Londyn.*
R. Clerisse: *Vieille Chanson, A. Leduc, Paris.*
S. Lachowska: *Sonatina, opr. I. Wyczyński, PWM.*
V. Getman: *Azbuka klarnetista, Sovetsky Kompozitor Publishers, Moskwa.*
V. Tucek: *Koncert B-dur, Panton, Praha.*
W. A. Mozart: *Sonatina, opr. Kuszniig - Nagy, EMB, Budapest.*
Z. Fibich: *Selanka, Supraphon.*

3. Utwory kameralne

A. Dvořák: *5 Tańców słowiańskich na dwa klarnety z fortepianem*,
A. Gedike: *Gawot, opr. na 3 klarnety, S. Petersburg*.
A. Głazunow: *5 Duetów, Moskwa*.
Chrestomatija: Duety i tria, opr. A. Sztark, Moskwa.
Clarinet Album, vol. II /duety z fortepianem/, opr. P. Nodgson, Hinrichsen Edition, Londyn, Frankfurt.
Clarinet Duos, opr. L. Mariassy, D. Puskas, Editio Musica, Budapest.
Eight Clarinet Trias, opr. P. Weston, Schott, Londyn.
I. Shekov: *Duety. Utwory fantastyczne, S. Rundel Musikverlag*.
J. Bonisch: *Kaleidoskop, Trio für drei Klarinetten, G. Bauer Musikverlag, Karlsruhe*.
J. C. Faber: *Suite for Three Clarinets, arr. E. Hunt, Schott, Londyn*.
L. Mozart: *16 Duo, Zenemukiadó Vallalat, Budapest*.
L. Wiedemann: *Klarinettenstudien, Heft I, Duety, Edition Breitkopf, Leipzig*.
M. Glinka: *4 Duety, Moskwa*.
opr. J. Rae, *Universal Edition A. G., Wien*.
P. Havrel: *Satirical Suite for Clarinets, Schott, Londyn; Four Easy Trios, Schott, Londyn*.
Two Clarinets /duety/, opr. A. Frank, W. Forbes, z. I, Oxford University Press, Londyn.
V. Artyomov: *Album. Duety i tria, Moskwa*.
V. Getman: *Azbuka klarnetista. Tria, Sovetsky Kompozitor Publishers, Moskwa*.
W. Schneider: *30 duette /tańce/, Zurich*.

Kraków, luty 2017 r.